

РЕЦЕНЗИЯ

от проф.Вихрен Стойчев Бачев,доктор,дн;

Национална Спортна Академия(НСА)“Васил Левски“София,България

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на тема „Проучване на възможностите за приложение на дистанционната форма на обучение в подготовката на студенти от професионално направление“Спорт““

Докторант: ас.Силвия Василева Шандуркова

Научен ръководител:Доц.Валентина Кольова Гигова, доктор

Катедра: „Теория на спорта“, НСА“В.Левски“-София;

област на висше образование 7.“Здравеопазване и спорт“; професионално направление 7.6.“Спорт“; научна специалност“Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл.Методика на лечебната физкултура)

1. Общо представяне на процедурата

Докторантката е представила пълен комплект материали на хартиен носител ,който е в съответствие с чл.21,ал.10,буква б/,чл.71 от Закона за висше образование ,чл.4,ал 1; чл.5,ал 1;чл.6,чл.8,ал.3;чл.9 от Закона за Развитие на Академичния Състав на Република България (ЗРАСРБ); Правилника за неговото прилагане, Наредбата за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“ в НСА(Решения на АС на НСА от 25.04.2013 г.-Протокол №12 и от 19.11.2014 г. Протокол №25), и Решение на Академичния съвет на НСА ,протокол №33 от 12.11.2015 г.и включва следните документи:Заявление до Ректора на НСА проф.Пенчо Гешев,доктор, за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;Заповеди за зачисляване и отчисляване за ОНС“Доктор“- копия;Заповед за разширен научен колегиум на първичното звено;Протокол от първичното звено за проведено вътрешно обсъждане , докладна записка за стартиране на процедура за публична защита и за състав на научно жури; Рецензии от вътрешно обсъждане- два броя; Списък на три научни публикации по темата на дисертацията и копия на публикациите; Автобиография - европейски формат;Дисертационен труд;Автореферат;

Документите доказват, че докторантката е спазвала коректно административните изисквания свързани с докторантурата.

2. Биографични данни за докторантката

Ас.Силвия Василева Шандуркова е родена на 22.03.1978 г. в гр.София.в семейство на уважавани спортни специалисти и това несъмнено положително влияе върху избора на висше образование и последваща професионална реализация в същата област.

През 1996 г. завършва Природо Математическата Гимназия“Акад.Иван Гюзелев“ в гр.Габрово“.От 1997 до 2000 г. е студентка и завършва ОКС„Бакалавър“в НСА със

специалности :туризъм-ориентиране,учител по физическо възпитание,спортна журналистика.От 2000 до 2002 г. е задочна студентка по програма СВП и завършва ОКС“Магистър“ в НСА.

Професионалната и дейност започва през 2000 г. като учител по спорт в ЧОУ“Св.София“- гр.София,след това в периода 2001-2005 г. е проектант в „Пролес инженеринг“ ООД .От 2005 до 2008 г. е редовен докторант в НСА- катедра“Теория на спорта“,а от 2008 г.до настоящия момент е асистент по „Статистически методи в спорта“,катедра“Теория на спорта“ на НСА“В.Левски“.

Стреми се активно да се изграждане като съвременен специалист с комплекс от знания и състезателно-спортна реализация. В тези насоки има на високо ниво - писмено и говоримо, познания и ползване на английски,немски и норвежки езици.

Посещава постоянно професионални курсове и има на най-високо ниво умения за работа със специализирани програмни продукти и статистически методи.Автор е на дисертация, автор и съавтор на редица други трудове ,от които посочваме един текст базиран електронен учебник, две тестови електронно базирани тестови методики за оценка на знанията по предмета „Статистически методи в спорта“,три научни публикации и др.

В същото време активно тренира и участва в състезания където е многократен държавен и балкански шампион по ориентиране,ски-ориентиране и коло-ориентиране.

Ас.Силвия Шандуркова е съвременен млад човек с афинитет към професионални и социални контакти, отлично работи в екип и отделя необходимото време за семейството , отглеждането и възпитанието на две великолепни деца.

3. Актуалност на темата на дисертацията и познаване на проблема

Дистанционната форма на обучение (ДФО) има над 200 годишна история през която тя постоянно се развива и все по-задълбочено професионално диференцира.Нейните достижения се прилагат широко от различни групи специалисти, като стремежът е образователния процес да се обогатява и да бъде адекватен на развитието на технологиите, интересите на съвременните млади хора и потребностите на обществото.От тези позиции темата е актуална, адекватна и в съответствие с потребностите на образователния процес в света,във Висшите училища на България и НСА“В.Левски“.Убедено поставяме положителна оценка за нейния избор.

Отговорът на въпроса „Познава ли докторанта състоянието на проблема и оценява ли творчески свързаните с него публикации?“ се формира след анализ на съдържанието на **Глава първа** наименувана „Информационно проучване на проблема за ДФО“.

Главата е изградена от 5 части и има обем от 62 страници. Списъкът на анализирани източници по темата обхваща 189 заглавия,като 31 от тях са на кирилица , 140 на латиница, 5 са самостоятелно обособени като „документални източници“ и 13 като „интернет източници“. От заглавията 171 броя т.е. над 85 % са след 2000 година.

В **Глава първа** се съдържат много цитирания на първо източници за дистанционната форма на обучение и най-актуални публикации, което показва, че докторантката е успяла да синтезира най-значими и поместени по темата изследвания, анализи и изводи на български и водещи чужди

специалисти.Посочват се петте етапа на развитие на ДФО и подчертаваме - демонстрирана е висока компетентност относно нейните съвременни разновидности на реализация основаващи се на Информационно Компютърни Технологии (ИКТ) и средите Blackboard Inc.; Course Notes.com; Moodle; You Tube EDU; MOOCs.По същия компетентен начин са представени:определения за дистанционна форма на обучение;съдържанието на E-learning обучение ;специфични особености като: пространствена дистанция,гъвкавост,модулност, паралелност,масовост,иновативен характер ,интернационалност на ДФО.

Докторантката много задълбочено на повече от 40 страници (25 до 63 стр.включително)посочва педагогическите аспекти на дистанционното обучение и факторите определящи неговата ефективност.-т.н. критични фактори на успеха,включващи характеристики на компетенциите на студенти,преподаватели и стилове на учене.Впечатляващ е многоаспектния характер на проучванията и анализите на достиженията на други автори ,които формират и последващата методология на реализирания изследователски процес.Като доказателствени примери посочваме модела от фиг.2, (стр 42),компетенциите от табл.4 (стр.45),концептуалната рамка от фиг.4 (стр 49), систематезираните в табл.5 фактори (стр.55) и стилове на учене табл.6(стр 61).Критично се характеризират от Силвия Шандуркова както достоинства, така недостатъците и нерешените дискуссионни моменти при получаваните и анализирани от други автори резултати.

В част 4-та насочена към ДФО в НСА докторантката аналитично осмисля първите изследвания,научни трудове и дисертации по проблема,представя най-новите – от 2015 г. достижения относно създаване на нормативни,технологични и организационни условия за внедряване на този съвременен подход при образованието на студентите от НСА.Посочват се възможностите за развитието на процеса чрез e-Learning Shell ,virtual.nsa.bg и други среди. Написаното в Глава първа разкрива умения за интегриране и конкретно представяне на публикации,резултати,анализи и изводи на други автори. Налице са ретроспективни и най-актуални моменти, утвърдени и противоречиви становища , разкриват се резерви за бъдеща изследователска дейност. Представеното е обективно основание за наша най-висока оценка относно познаването на проблема за дистанционната форма на обучение от докторантката .

4. Оценка на поставените цел , задачи и приложени методи на изследване

Ас.Силвия Шандуркова демонстрира високи компетенции по отношение методологично правилното структуриране на труда. След компетентно представяне и анализи на много голям брой специализирани по темата информационни източници се достига до “Работна хипотеза“,като част 5-та от Глава Първа на дисертацията.Хипотезата съдържа творческото предположение на авторката ,че НСА разполага с достатъчно компетентни преподаватели и студенти ,които имат необходимите нагласи за въвеждане на дистанционната форма на обучение,което би довело до подобряване на нивото на знания и удовлетвореност на студентите от образователния процес.

След „Работната хипотеза“ е налице аргументирано формулиране на цел и 6 изследователски задачи на дисертацията.Те са съответстващи и логично произтичат от хипотезата и ясно конкретизират насоките за изследователска дейност . Очертава се верен методологичен подход за

търсене и достигане до убедителни научни аргументи за възможности и ползи от последователно въвеждане на дистанционна форма на обучение в НСА.

Изграденото съответствие между тема-работна хипотеза-цел - задачи е последвано от адекватен подбор на информативни методи които са свързани с изследване теорията и специфичното приложение на дистанционната форма на обучение при образованието на спортни специалисти. Специално подчертаваме: съставени три анкетни карти включващи 25 въпроса за преподаватели, 18 въпроса и 26 твърдения за студенти ;проведени проучвания с тях; провеждането на психологическо тестване; прилагане на метода на експертните оценки; проведени два педагогически експеримента с участието на 81 студента и включващ два теста всеки от по 30 въпроса.

Демонстрирани са експертни знания относно математико-статистически методи за обработка на различните групи количествени данни, като са прилагани както конвенционални и непараметрични методи така и методи като: коефициент на корелация между ординални променливи – гама, критерий на Фридман или корекция на Бонферони. Използван е най-актуален специализиран софтуерен продукт IBM SPSS Statistics 19.

Прилагането на посочените по-горе методи доказва експертното познаване от докторантката на специализиран и съответстващ на експерименталната дейност методически подход, който се явява обективна база за получаване на достоверни изследователски резултати, анализи и изводи. Поставяме най-висока оценка на избора и приложението на използваните изследователски методи.

5. Обобщена количествена характеристика и методологична оценка на дисертационния труд

Структурата на дисертацията е в съответствие с традиционния подход и включва: увод, три глави, изводи и препоръки, списък на използвани информационни източници, приложения. Целият текст е поместен в 198 страници в това число 21 таблици, 43 фигури, 9 приложения. Отбелязваме, че структурно-методологични изисквания при разработване на подобен труд са спазени коректно, което позволява обстойно запознаване с цялостната дейност извършена от докторантката.

Асистент С. Шандуркова проявява много високо ниво на компетентност както при разработването на анкетни карти с различна насоченост, така и при организацията и провеждането на педагогически експерименти. Обхванатите в проведените изследвания лица формират значим и в съответствие със задачите контингент от опитни лица. По-конкретно в анкетните проучвания са включени 90 преподаватели и 192 студенти от ОКС „Магистър“ и ОНС „Доктор“. В педагогическите експерименти броят на изследваните е – общо 183 студенти от ОКС „Магистър“.

При провеждане на различните изследователски дейности са спазени коректно изискванията за тяхната стандартност и метрологично осигуряване.

В Трета глава – „Резултати и анализ“, на 75 страници, включително 38 фигури и 11 таблици са поместени основните достижения на докторантката от нейната изследователска дейност.

В многоаспектния спектър от решени научни задачи първо се открояват анализите по отношение нагласите и компетенциите на преподавателите в направление „Спорт“ за провеждане на ДФО. След обстоятелствено и математически обосновано обсъждане на отговорите на поставените в анкетното проучване въпроси се стига до позитивен обобщаващ отговор. При това се изясняват редица конкретни моменти свързани с технологично обезпечаване, качество на обучение и организация при реализиране на процеса. Налице са редица сравнителни анализи между традиционното и дистанционно обучение при спортни специалисти. Не на последно място се дискутира въпроса за целесъобразността от въвеждане на ДФО при студенти от ОКС „Бакалавър“ и занимания по практическите спортни дисциплини. Втората група анализирани въпроси се отнася до нагласите, ресурсната обезпеченост и характеристики на студентите от професионално направление „Спорт“ за участие в ДФО. Аргументираното достигане до положителни отговори по изследваните проблеми се основава на обстойна математико-статистическа обработка на многобройни изследователски данни, експертни и сравнителни анализи на резултатите. Анализите водят до обобщението, че на този етап ДФО е целесъобразно да се реализира първо при студенти от ОКС „Магистър“ и ОНС „Доктор“ на НСА, а след това при студентите от ОКС „Бакалавър“.

В процеса на осъществените анализи проличават високите професионални компетенции на докторантката по отношение прилагането на разнообразни математико-статистически методи, организирането и провеждането на педагогически експерименти, задълбоченото обобщаване на различни изследователски данни.

Към посоченото по-горе специално прибавяме и обръщаме внимание на самостоятелно обособена час 4 –та от Глава трета насочена към препоръки за бъдещо развитие на ДФО в НСА и използване на дисертационните резултати и изводи.

Направените 11 извода и 5 препоръки в дисертационния труд са закономерно продължение на получените резултати и извършени анализи. Те дават отговор на поставените изследователски задачи по отношение нагласите и компетенциите на преподавателите и студентите за реализиране на ДФО при студентите от направление „Спорт“ на НСА.

Поместените в раздел „Приложения“ материали по наша преценка се явяват действащ методологичен пример и научна технология за изучаване на факторите свързани с провеждане и установяване ефективността на ДФО.

Дисертацията е написана професионално компетентно и задълбочено, а онагледяването и представения текст са в съответствие и взаимно се допълват. Езикът и стилът на изразяване са разбираеми и ясни. Направените анализи на резултати, изведени изводи и препоръки са функция на критично отношение, индивидуална насоченост и непосредствено произтичащи от систематизираната голяма по обем информация.

При анализа на съдържанието на дисертационния труд проличава и личното участие на докторантката. Става ясно, че в организацията и реализацията на целия изследователски процес, интегрирането на данните, тяхната математическа обработка и анализи водеща е била самостоятелната дейност и нейното творческо участие. Положително оценяваме също

ведещото лично участие на ас.Силвия Шандуркова при написване на формулираните изводи, препоръки и автореферат на дисертацията.

В обобщение са налице достатъчно аргументи да поставим висока оценка на количествените характеристики, структурирането на дисертацията и приложеният методологичен подход при провеждане на изследвания ,анализи на резултатите и формиране на изводи.

6. Приноси на дисертационния труд

Като основни достойнства в методологичен аспект на дисертацията посочваме :

- Прилагане на системно-структурен подход при реализиране на изследователския процес във всичките негови части;

- Актуално систематизиране и анализи на съвременните форми за реализация и достойнства на Дистанционната Форма на Обучение;

- Изграждане на методологична база за изследване на проблема за ДФО при спортни специалисти и формиране на оригинална банка от експериментални данни,обосноваваща възможностите за неговото приложение в НСА“В.Левски“.

Научните приноси на дисертацията систематизираме по следния начин:

- Разработване на високо информативен анкетен подход за изследване факторите обезпечаващи реализацията на ДФО при спортни специалисти;

- Установяване на положителни компетенции,технологично осигуряване и професионално одобрение от страна на преподавателския състав в НСА за активно въвеждане на ДФО в образователния процес при спортни специалисти;

- Установяване и доказване чрез научно обосновани аргументи на висока компютърна грамотност,ресурсно осигуряване и необходима мотивация за ДФО при студентите от ОКС“Магистър“ и ОНС“Доктор“ на НСА;

- Установяване ,че аудио и кинестетичен стилове на обучение са първостепенен субективен избор за реализиране на ДФО при студенти от НСА;

- Установяване по субективни становища и обективни факти на положително съответствие между ДФО и качеството на обучението при спортни специалисти;

- Разработване на насоки за развитие на ДФО в образователния процес при студенти от НСА;

Научно- приложните приноси на дисертацията определяме като:

- Апробиране на високо информативен анкетен подход за изследване факторите обезпечаващи реализацията на ДФО при спортни специалисти;

- Разработване,внедряване и усъвършенстване(самостоятелно и в съавторство) на специализирани учебници и пособия за електронно базирана ДФО по предмета,„Статистически методи в спорта“ при студенти от ОКС“Магистър“;

- Разработване,внедряване и усъвършенстване(самостоятелно и в съавторство) на специализирани тестови изпитни изисквания за електронно базирана ДФО по предмета,„Статистически методи в спорта“ при студенти от ОКС“Магистър“;

- Комплексно научно обосновано и съвременно обновяване на средата създаваща реални възможности за внедряване на ДФО в учебния процес на студенти от ОКС“Магистър“и ОНС“Доктор“от НСА;

В цялост не само оценяваме най-високо приносите на дисертационния труд ,но подчертаваме,че дисертацията изграждат ново задълбочено изясняване на възможностите за внедряване на ДФО в образователния процес при спортни специалисти. По този начин чрез своята дисертация докторантката обогатява изградените в НСА през последните две десетилетия базови достижения насочени към съвременните електронни форми на обучение .

7. Автореферат и публикации по дисертационния труд

Авторефератът на дисертацията следва в резюме нейната структура и съдържание. Представени са изцяло целта,задачите,методите и направените изводи.Избрани са уместно основни моменти от текстуалната част и получени резултати в дисертацията. Формираме заключение,че автореферата е направен според изискванията на съответните правилници и отразява адекватно съдържанието на рецензирания труд.Оценката ни е положителна.

Докторантката е представила три публикации . Тя е самостоятелен автор в една от тях ,а в останалите две е първи автор.По вид те са :статии – два броя;доклади-един.Отсъстват пленарни доклади или публикувани в издания с импакт-фактор, но доклада е публикуван в сборник на Международен научен конгрес.Две от публикациите са публикувани на български език,една- на английски език.

По своето съдържание те отразяват идеята ,приложените методи,реализирани изследвания и части от получените резултати и изводи от дисертационния труд.Това позволява от една страна да се изгради обективна представа за процеса на създаване на дисертацията а от друга е спазено изискването за публично представяне на части от нея преди официалната защита. По брой и място на публикуване представените публикации удовлетворяват изцяло необходимите за един докторант изисквания, за което даваме своята положителна оценка.

8. Критични бележки

Критичните ни бележки са следните:

- в дългогодишния процес на разработване на труда е било възможно темата да бъде по-конкретно формулирана;
- в началото на дисертацията е трябвало да се помести списък на използвани съкращения като ДФО,ИКТ и т.н. ;
- анкетата проведена с преподавателския състав не съдържа два съществено важни въпроса при подобен вид обучение –Необходимо ли е да се гарантират и защитават авторските права върху разработените трудове като интелектуална собственост ?Какви икономически възнаграждения трябва да се получават за разработените учебници и учебно-методични трудове?
- за сравнения между резултатите на включените в изследванията ЕГ и КГ е било уместно да се използват и “регресионни оценки на прираста“;

-анализите на резултатите направени на редица места в дисертацията поради неголемия брой изследвани лица е било уместно да са извършени с по-подчертана дискуссионност и по-ниска категоричност;

9. Лични впечатления.

Лично познавам докторантката от последните двадесет години през които като студентка, редовен докторант и колега преподавател съвместно сме участвали в изследователски,учебни и педагогически дейности. Писал съм рецензии на нейни разработки и съм бил рецензент при вътрешното обсъждане на труда в катедра „Теория на спорта“. Отбелязвам,че се е съобразила и е възприела направените препоръки,като е променила в съответствие с тях и дисертационния си труд. Винаги позитивно ме е впечатлявала с високите си професионални компетенции и същевременно със своята скромност,възпитание , колегиално и етично поведение.Искрената и усмивка е неотразима. Имам подчертано положително отношение към професионално-приложната и научна дейности на ас.Силвия Шандуркова.

Заклучение

Дисертационният труд отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответната Наредба на НСА“В.Левски“ и е основан изцяло на получени оригинални изследователски данни и анализи. Докторантката целенасочено и научно компетентно е формулирала адекватни на анализите изводи и препоръки, налице са редица научни и научно-приложни приноси.Всички те са свързани с актуални въпроси от теорията и методиката за съвременно приложение на дистанционната форма на обучение в подготовката на студенти от професионално направление“Спорт“и напълно съответстват на специфичните изисквания на обучението в НСА“В.Левски“.Тяхното внедряване е в съответствие със съвременните насоки за развитието на този процес .

Дисертационният труд показва, че докторантката притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност“ Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка“и демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научни изследвания.

Гласувам с “ДА” и предлагам на почитаемото научно журн да присъди образователно-научната степен “Доктор” на асистент Силвия Василева Шандуркова в област на висше образование 7.“Здравеопазване и спорт“; професионално направление 7.6.“Спорт“; научна специалност“Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл.Методика на лечебната физкултура).

21.03.2016 г.
гр.София

Рецензент:
проф.Вихрен Стойчев Бачев, ДН